

[Justitsministeren.]

straffen. Det er et Forhold, som i mange Tilfælde ikke blot har forbigaaende psykologisk Virkning, men som har meget dybtgaaende Virkninger i Retning af at vanskeliggøre domfældtes Genrejsning og hans Tilpasning til det almindelige Samfundsliv efter Straffens Udstaaelse. En meget væsentlig Grund til den foreslaaede Revision af Bestemmelserne om Frakendelse af borgerlige Rettigheder er desuden, at Lovgivningen efterhaanden er kommet ind paa at belaste Begrebet „den vanærende Handling“, eller efter 1930 „Frakendelsen af de borgerlige Rettigheder“, med Retsvirkninger langt ud over, hvad man oprindelig har tænkt sig, og hvad Begrebet naturligt kan bære. Man begyndte i forrige Aarhundrede med at frakende Personer, der var straffet for en i den offentlige Mening vanærende Handling, deres Valgret og Valgbarhed til Rigsdagen og de kommunale Raad. Siden da har man i langt de fleste Tilfælde, i hvilke der overhovedet var Brug for Fastsættelse af Vandelskrav for Udøvelse af en Rettighed, Bestridelse af et Hverv el. lign., benyttet den vanærende Handling eller Frakendelsen af de borgerlige Rettigheder til syneladende uden nogen dyberegaaende Prøvelse af, om disse Vandelsbetingelser var de rette i det foreliggende Tilfælde. De to Begreber er, som det udtrykkes i Betænkningen, blevet faste Sætstykker, som er gledet ind i de forskellige Loves Bestemmelser om Betingelserne for at opnaa eller bevare en Rettighed. Dette har medført, at der i Øjeblikket gælder principielt samme Vandelsbetingelser for Udøvelsen af alle mulige Funktioner som f. Eks. Valgret til Rigsdagen, Næringsvirksomhed som handlende eller Haandværker, Nydelse af Invalide- og Aldersrente, Virksomhed som Apoteker og Virksomhed som Dykker.

Justitsministeriet er derfor ligesom Udvalget angaaende de borgerlige Rettigheder kommet til det Resultat, at man helt maa afskaffe Begrebet den vanærende Handling og Frakendelsen af de borgerlige Rettigheder.

Disse to Begreber forsvinder altsaa og dermed ogsaa Ansøgninger om Æresoprejsning, som jo tidligere har voldt saa megen Besvær og Fortræd, men dette betyder naturligvis ikke, at det ikke skulde have nogen Virkning for Nydelsen af de almindelige borgerlige Rettigheder, at en Person dømmes for en strafbar Handling. Han skal blot ikke frakendes disse Rettigheder under eet. De enkelte Love, som hidtil har stillet

som Vandelsbetingelse for Udøvelsen af en eller anden Rettighed, at vedkommende ikke var frakendt de borgerlige Rettigheder, maa derfor ændres, saaledes at det i hvert enkelt Tilfælde fastsættes, hvilke Vandelsbetingelser der skal opfyldes for at nyde netop denne Rettighed.

Udvalget angaaende de borgerlige Rettigheder har derfor foretaget en Gennemgang af hele Lovstoffet og stillet Forslag til Ændring af de Love, der hidtil har brugt den vanærende Handling eller Frakendelsen af de borgerlige Rettigheder som Vandelsbetingelse. Justitsministeriet har indhentet Erklæringer fra de forskellige Fagministerier, som disse Love hører under, og der stilles nu Forslag om Ændringer i 49 Love, saaledes at der i hver enkelt kommer en anden Vandelsbetingelse end den vanærende Handling. Betingelserne er i hvert enkelt Tilfælde afpasset efter, hvad man har fundet rimeligt at kræve af den, som skal kunne nyde netop denne Rettighed. Kun et enkelt Sted har jeg ikke kunnet afskaffe Begrebet den vanærende Handling, det er ved Grundlovens § 30, hvor det er fastsat, at den, der ved Dom er fundet skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling uden at have faaet Æresoprejsning, ikke har Valgret. Da Grundloven jo ikke kan ændres ved dette Forslag, har jeg derfor maattet nøjes med at foreslaa en Ændring i Valgloven, hvor det fastslaas, hvad der i Henseende til Valgret skal forstaaes ved en i den offentlige Mening vanærende Handling. Det er mig bekendt, at det af det høje Ting nedsatte Udvalg til Ændring af Grundloven har sin Opmærksomhed henvendt paa Spørgsmaal om Ændring af Valgretsbestemmelserne.

Den vigtigste Bestemmelse er § 1, hvorefter Straffelovens § 78 ophæves.

Herved bortfalder altsaa fremtidig Frakendelsen af borgerlige Rettigheder. Samtidig udvides, ligeledes ved § 1, Regelen i Straffelovens § 79, der omhandler det Tilfælde, at en Person paa strafbar Maade har forset sig i sin Virksomhed eller Stilling og derved vist sig uskikket eller uværdig til denne Virksomhed eller Stilling. Samfundet maa da hindre ham i fremtidig at udøve denne Virksomhed eller beklæde denne Stilling, og han kan derfor frakendes Retten dertil. Denne Bestemmelse gjaldt hidtil kun visse Virksomheder eller Stillinger af mere offentlig Karakter; den gøres nu mere almindelig, saaledes at enhver, der paa strafbar Maade forser sig i Udøvelsen af Kald eller Erhverv og derved viser sig uskikket til at udøve dette Kald